

Silminäkijän kuvaus kaivoksesta

Hyvin monessa tämän alueen hiilikaivoksessa miehet työskentelevät täysin alastomina, vaikka heillä on apuna työssään kaikenikäisiä naisia kuudesta kahteenkymmeneen ikävuoteen. Nämä naiset ovat lähes alastomia vyötäröstä ylöspäin.

”Tytöt”, kertoo valtuutettu J. C. Symons, ”säännöllisesti suorittavat lähes kaikkia niitä tehtäviä mitä pojatkin. Yksi kuvottavimmista näyistä, mitä olen koskaan nähnyt, olivat nuoret naiset, jotka olivat pukeutuneet kuin pojat housuineen, ryömimässä kontallaan. Heillä oli vyö vyötärönsä ympärillä ja ketju jalkojensa välissä. Tämän näin Hunshelf Bankin kaivoksessa ja useissa pienissä kaivoksissa Holmfirthin ja New Millsin lähellä, mutta sitä esiintyy myös monissa muissa paikoissa. Vierailin Hunshelfin kaivoksella 18. tammikuuta. Sisäänpääsy sinne on hyvin hankalaa. Portti oli korkeintaan 90 senttiä korkea, ja joissain paikoissa jopa alle 60 senttiä.”

”Kun saavuin kaivokselle löysin erään kapean käytävän takaa pojan vaatteissa olevan neljätoistavuotiaan tytön, joka louhi hiiltä tavallisella miesten käytämällä hakulla. Tehdessään työtä hän puoliksi istui ja puoliksi makasi. Tyttö sanoi tämän väsyttävän häntä hyvin paljon, eikä hän ”tietenkään pitänyt siitä”. Paikka, jossa hän työskenteli, ei ollut edes kuuttakymmentä senttiä korkea. Pidemmälle mentyäni näin miehiä kyljellään työskentelemässä. Kaivoksen kahdeksastatoista työntekijästä jopa kuusi oli tyttöjä.”

Great Britain, Parliamentary Papers, 1842, Vol XVI, pp. 24, 196.

Työntekijän kuvaus kaivostyöstä

Työskentelin kutojana 12-vuotiaasta lähtien, enkä osaa lukea enkä kirjoittaa. Menin naimisiin kun olin 23, ja aloitin työt hiilikaivoksessa sen jälkeen. Työskentelen Andrew Knowlesille, joka on Little Boltonista, Lancanshiresta. Joskus ansaitseen 7 shillinkiä viikossa, joskus vähemmän. Nostan hiiltä ylös kaivoksesta, ja työskentelen aamukuudesta iltakuuteen. Minulla on noin tunnin ruokatauko, jolloin saan leipää ja voita, mutta en juotavaa. Minulla on kaksi lasta, mutta he ovat liian nuoria työskentelemään. Tunnen erään naisen joka meni kotiin ja pesi itsensä, synnytti lapsen, ja aloitti työt vielä samalla viikolla.

Minulla on vyö vyötäröni ympärillä, ketju jalkojeni välissä ja liikun käsieni ja jalkojeni varassa. Polku on hyvin jyrkkä, ja meidän täytyy pitää kiinni köydestä. Silloin kun ei ole köyttä, tartumme mihin tahansa mistä saamme otteen. Kaivoksessani työskentelee kuusi naista ja noin kuusi poikaa ja tyttöä,

vaikka se on hyvin raskasta työtä naiselle. Kaivos on hyvin märkä siellä missä työskentelen ja vesi tunkee aina kenkiimme. Kerran vettä oli reiteen asti, sillä katosta tulee kauheasti vettä. Vaatteeni ovat märkiä päivät pitkät. En ole koskaan ollut sairaana, paitsi kun synnytin lastani.

Serkkuni huolehtii lapsistani päivisin. Olen hyvin väsynyt iltaisin kun pääsen kotiin; joskus nukahdan ennen peseytymistä. En ole enää niin vahva kuin ennen, enkä kestä työtäni niin hyvin kuin aikaisemmin. Joskus olen työskennellyt niin kauan, että ihoni alkoi irtoilla. Vyö ja ketju ovat pahempia silloin kun on raskaana. Aviomieheni on usein hakanut minua koska en ole ollut valmiina seksiin. En ollut tottunut siihen aluksi, eikä hän ollut kovin kärsivällinen.

Tiedän useita miehiä jotka pieksevät naisapulaisiaan. Jotkut heistä ottavat vapauksia apulaistensa kanssa, ja joillain naisilla on aviottomia lapsia.

(Betty Harris 37-vuotta) Great Britain, Parliamentary Papers, 1842, Vol. XV, p. 84, and *ibid.*, Vol. XVII, p. 108.

Kirjailijan kuvaus slummien elämästä

Enemmän kuin neljännes slummeissa asuvien kansalaisten päivittäisistä ansioista kuluu pubien ja muiden juottoloiden tiskeillä. Lauantai-iltaisina kaikki väestön tarvitsemien tavaroiden toimittajat – teurastajat, leipurit, vihanneskauppiat, vaatturit, huonekalumyyjät – pitävät ovensa auki myöhään. Heidän liikkeitään on sadoittain joka puolella, mutta yhdessäkään he eivät ansaitse edes kolmen kapakoitsijan verran illassa. Tämä on totisesti huolestuttavaa. Kapakkaan astuva näkee niiden olevan tungokseen asti täynnä. Työläiset juovat palkat, joilla heidän pitäisi vaatteita jälkikasvunsa. Naiset törsäävät rahat joilla tulisi ostaa ruokaa, jonka puutteessa lapset ovat kuolemassa nälkään.

Lauantai-iltojen hurjan juopottelun vaikutukset ovat parhaiten nähtävissä huonoilla asuma-alueilla kapakoiden sulkemisajan jälkeen. Silloin kaduilla liikkuu kymmenittäin ihmisparkoja, jotka hoipertelevat kohti kodin virkaa toimittavia säälittäviä murjuja. Kaatuessaan ajoradalla jotkut loukkaavat itsensä niin että veri vuotaa. Jotkut ovat tuhlanneet jok’ikisen pennyn väkijuomiin.

George Sims, *Horrible London* (1889)

Tehtäviä

1. Mitä teollistumisen alkuaikojen ongelmia oheisista dokumenteista käy ilmi?
2. Pohdi, mitkä tekijät vaikuttavat kyseisten dokumenttien luotettavuuteen.